

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ
Mahkeme İçtihadına
İlişkin Bilgi Notu

Sayı. 160

Şubat 2013

Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Mahkeme İçtihadına İlişkin Bilgi Notlarının İngilizce veya Fransızca orijinal metinlerine Mahkeme'nin internet sayfası www.echr.coe.int (Case-Law / Case-Law Analysis / Case-Law Information Note) üzerinden ulaşılabilir.

Bu çeviri Avrupa Konseyi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin izniyle yayınlanmış olup sadece Adalet Bakanlığı'nın sorumluluğundadır.

Bilgi Notlarında yayınlanan hukuki özetler, HUDOC veritabanında da mevcuttur.

Mahkeme'nin İçtihat Bilgi ve Yayınlar Dairesi tarafından derlenen bu Bilgi Notu, Yazı İşleri Müdürlüğü'nün özel ilgi arz ettiğini düşündüğü söz konusu dönem süresince incelenen dava özetlerini içermektedir. Bu özetlerin, Mahkeme üzerinde bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Geçici versiyonunda, özetler normalde ilgili davanın dilinde hazırlanmakta olup, nihai tek-dil versiyonu sırasıyla İngilizce ve Fransızca olarak çıkmaktadır. Bilgi Notu,

<www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=caselaw/analysis&c=>adresinden indirilebilmektedir. <<http://appform.echr.coe.int/echrrequest/request.aspx?lang=gb>> adresinden çevrim içi form yoluyla yayın servisiyle irtibata geçilerek, yıllık 30 Avro (EUR) veya 45 Amerikan doları (USD) karşılığında, bir dizin dâhil olmak üzere, basılı kopya üyeliği mümkündür.

HUDOC veritabanına, Mahkeme'nin internet sayfası (<<http://hudoc.echr.coe.int/sites/tur/>>) üzerinden ücretsiz ulaşılabilir. Veritabanı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin içtihadına (Büyük Daire, Daire ve Komite kararları, kabul edilebilirlik kararları, tebliğ edilen davalar, istişari görüşler ve İçtihat Bilgi Notu'ndan hukuk özetleri), Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na (kararlar ve raporlar) ve Bakanlar Komitesi'ne (kararlar) erişim sağlamaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
(Avrupa Konseyi)
67075 Strasbourg Cedex
France
Tel : 00 33 (0) 3 88 41 20 18
Fax : 00 33 (0) 3 88 41 27 30
publishing@echr.coe.int
www.echr.coe.int

İÇİNDEKİLER

5. MADDE	6
MADDE 5 § 1 (A).....	6
MAHKUMİYET SONRASI.....	6
“Kanuna uygun kurulmamış” bir mahkeme tarafından verilen, birkaç yıllık hapis cezası infazı: <i>iblal</i>	6
<i>Yefimenko / Rusya - 152/04</i>	6
6. MADDE	6
MADDE 6 § 1 (MEDENİ).....	6
MEDENİ HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLER.....	6
MAHKEMEYE ERİŞİM	6
İçtihatla, hala devam etmekte olan işlemlere dair beklenmedik sonuçları olan, geçmişe dönük bir değişim başvurusu: <i>iblal</i>	6
<i>PetkoPetkov / Bulgaristan - 2834/06</i>	6
MADDE 6 § 3 (D).....	7
TANIKLARIN SORGUSU	7
Post travmatik stres bozukluğundan dolayı sorguya çekilemeyen tek ifade tanığının beyanlarının delil olarak kabulü: <i>iblal yok</i>	7
<i>Gani / İspanya – 61800/08</i>	7
7. MADDE	8
MADDE 7 § 1.....	8
SUÇTA VE CEZADA KANUNİLİK	8
Zamanaşımı süresini kısaltan ceza hukukunun geçmişe dönük etkisinin olmayışı: <i>kabul edilemez</i>	8
<i>Preniti / İtalya – 1845/08</i>	8
8. MADDE	9
POZİTİF YÜKÜMLÜLÜKLER.....	9
ÖZEL HAYATA SAYGI GÖSTERİLMESİ HAKKI	9
AİLE HAYATINA SAYGI GÖSTERİLMESİ HAKKI	9
Bir annenin akıl hastanesine sevk edilmesi ve velayeti altındaki çocukların yerleştirilmesine ilişkin davada yeterli yasal korumanın eksikliği: <i>iblaller</i>	9
<i>B. V. / Romanya (no. 2) – 1285/03</i>	9
9. MADDE	10
DİNİNİ VEYA İNANCINI AÇIKLAMA.....	10
Dini içerikli kasetler dinleyen tutuklu tarafından kullanılan kasetçalara el koyma: <i>kabul edilemez</i>	10
<i>Austrianu / Romanya – 16117/02</i>	10
10. MADDE	10

HABER ALMA ÖZGÜRLÜĞÜ.....	10
HABER VERME ÖZGÜRLÜĞÜ	10
Telif haklarını ihlal eden dosyaları paylaşan üçüncü parti yazılımlarına izin veren internet sitesi yönetmekten ötürü mahkûmiyet ve tazminat ödeme emri: <i>kabul edilemez</i>	10
<i>Neij ve Sunde Kolmisoppi/ İsveç – 40397/12</i>	10
14. MADDE.....	11
AYRIMCILIK (MADDE 6 § 1)	11
Çalışan bir anneye karşı yapılan cinsiyet ayrımcılığının yapıldığını kabul eden bir kararın yerine getirilememesi: <i>ihlal</i>	11
<i>Garcia Mateos / İspanya – 38285/09</i>	11
AYRIMCILIK.....	12
(8. MADDE).....	12
Eşcinsel çiftlerde, ikinci ebeveyn olarak evlat edinme ihtimalinin olmaması: <i>ihlal</i>	12
<i>X ve Diğerleri / Avusturya – 19010/07</i>	12
Dini inanışlarını çocuğuna aktarmaya çalıştığı için başvuranın görüşme haklarının tümüyle kaldırılması: <i>ihlal</i>	14
<i>Vojnity / Macaristan – 29617/07</i>	14
AYRIMCILIK.....	14
(1 NO'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİ).....	14
Meşru ve gayri meşru çocuklara veraset amaçlarına ilişkin uygulanan muamele farkı: <i>ihlal</i>	14
<i>Fabris / Fransa – 16574/08</i>	14
İkametgah yeri nedeniyle askeri ihtiyat personeline yapılan ödemeye ilişkin ayrımcılık yapıldığı iddiası: <i>dava Büyük Daire'ye sevk edilmiştir</i>	16
<i>Vučković ve Diğerleri/ .Srbistan-17153/11</i>	16
<i>ve diğerleri</i>	16
35. MADDE	17
MADDE 35 § 1.....	17
ALTI AYLIK SÜRE.....	17
Başvuru formu aslının, Yargılamaların Başlatılmasına İlişkin Uygulama Talimatı tarafından tanınan sekiz haftalık sürenin dışında teslim edilmesi: <i>kabul edilemez</i>	17
<i>Abdulrahman / Hollanda – 66994/12</i>	17
Bilinmeyen bir vekil kişi tarafından imzalanan başvuru formunun ibrazı: <i>kabul edilemez</i>	17
<i>Ngendakumana / Hollanda – 16380/11</i>	17
BÜYÜK DAİRE'YE SEVK ETME	18
MADDE 43 §2.....	18
AŞAĞIDAKİ DAVALAR, SÖZLEŞME'NİN 43 § 2 MADDESİ UYARINCA BÜYÜK DAİRE'YE SEVK EDİLMİŞTİR:	
.....	18
<i>Vučković ve Diğerleri / Srbistan – 17153/11 ve Diğerleri Karar 28.8.2012</i>	18

MAHKEME HABERLERİ.....	18
TWITTER.....	18
MAHKEME'NİN YAKIN ZAMANDA ÇIKMIŞ YAYINLARI.....	18
TÜRKÇE BİLGİ NOTLARI.....	18

5. MADDE

Madde 5 § 1 (a)

Mahkumiyet sonrası

“Kanuna uygun kurulmamış” bir mahkeme tarafından verilen, birkaç yıllık hapis cezası infazı: ihlal

Yefimenko / Rusya - 152/04
Karar 12.2.2013 [Birinci Daire]

Olaylar – 2001 yılında, başvuran, cinayet şüphesiyle yakalanmıştır. Başvuranın davası, iki asistan yargıç tarafından eşlik edilen bir profesyonel yargıcin başkanlık ettiği asliye mahkemesine yargılama için sevk edilmiştir. Başvuran, asistan yargıçların katılımlarına, Asistan Yargıçlar Yasasının ihlaline sebebiyet verdikleri gerekçesiyle 1998 ve 2002 yılları arasında yılda bir kereden fazla itiraz etmiştir. İtirazı reddedilmiş ve 24 Nisan 2003 tarihinde mahkeme tarafından mahkûm edilmiştir. Eylül 2009 tarihinde, Yüksek Mahkeme, teftiş-inceleme işlemlerinin ardından mahkûmiyeti iptal etmiş ve dava zamanında asliye mahkemesindeki asistan yargıç oturumunun listeleriyle ilgili belirli usulsüzlükler olduğunu belirttikten sonra başvuranın yeniden yargılanmasına hükmetmiştir. Yüksek Mahkeme’ye başkanlık eden heyet daha sonra kararı onanmış, ancak değişen şartlar altında, başvuranın davasındaki asistan yargıçların, asistan yargıçlar listesinde bulunduğunu gösteren bir bulgu olmadığı için, mahkemenin kanuna uygun olarak kurulmadığını belirtmiştir. Başvuranın on dokuz yıl altı ay hapis cezası almasıyla sonuçlanan yeniden yargılaması sürecinde, tutukluluğu devam etmiştir.

Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne yaptığı başvuruda, diğerlerine ilaveten, asıl duruşma hükmü uyarınca tutuklu bulunduğu sürenin, Sözleşme’nin 5 § 1 maddesinin gereklilikleriyle uyummadığını iddia etmiştir.

Hukuki Değerlendirme – Madde 5 § 1 (a): Mevcut davada bir karara varmanın, ilke olarak asliye mahkemesinin yetkisinde olduğu ortak bir görüştür. Ancak başvuran, duruşma süresince ve sonrasında, mahkemenin oluşumuna ilişkin Asistan Yargıç Yasası’nın ihlal edildiği iddiasının tasdikini edinmeye ve ispatlamaya çabalamıştır. Başvuranın iddialarına ilişkin, olağan temyiz duruşmalarında, zamanında ve yeterli bir düzeltme elde edemediği için, duruşmaların yürütüldüğü mahkeme tarafından 24 Nisan 2003 tarihinde verilen hapis cezasının infazı gerekli olmuştur. Ancak, duruşmadan yıllar sonra

Yüksek Mahkeme tarafından yapılan teftiş-inceleme işlemlerinde kabul edildiği üzere, iki yargıç hususunda mahkemenin oluşumu, “kanunen öngörülmemiştir”. Ağır hapis cezasıyla sonuçlanan başvuranın davasında, asistan yargıç oturumu için yetki alındığını gösteren herhangi bir delil bulunmamıştır. Bundan dolayı, 24 Nisan 2003 tarihli hüküm gereğince uygulanan başvuranın tutukluluk süresine ilişkin açık ve bariz usulsüzlükler bulunmaktadır. Bu yüzden, Sözleşme’nin 5 § 1 (a) maddesi uyarınca, başvuranı mahkûm eden mahkeme “yetkili” değil ve başvuranın tutukluluğu “kanuni” değildir. Mahkeme, ihlalin ciddiyetini, yeterli kabul ve tazmininin bulunmayışını göz önünde bulundurarak, başvuranın tutukluluğuna ilişkin mahkeme hükmünün 5 § 1 maddesinin ihlal edildiği kararına varmıştır.

Sonuç: ihlal (bir oya karşılık altı oy)

Mahkeme ayrıca, Sözleşme’nin 3, 8 ve 13. maddelerinin ihlal edildiğine ve davalı devletin, 34. madde uyarınca gerekli yükümlülükleri yerine getirmediğine oybirliğiyle karar vermiştir.

41. madde: Manevi tazminat olarak 20,000 Avro

6. MADDE

Madde 6 § 1 (medeni)

Medeni hak ve yükümlülükler Mahkemeye erişim

İçtihatla, hala devam etmekte olan işlemlere dair beklenmedik sonuçları olan, geçmişe dönük bir değişim başvurusu: ihlal

PetkoPetkov / Bulgaristan - 2834/06
Karar 19.2.2013 [Dördüncü Daire]

Olaylar – Babasının ölümünün ardından, başvuran, 1949 tarihli Miras yasası uyarınca bütün mirasın kendisine kaldığı ve mahfuz hisse karşılığında hibe almış olan amcası aleyhine 2003 yılında dava açmıştır. Yasanın 30 (2). maddesi, hisse iddiası sahibine, davalının “yasal mirasçı” olmadığı arazinin bir envanterini hazırlamasını, gerekli kılmıştır. Bu terim kanunen tanımlanmamış ancak 1964 tarihinde Üst Mahkeme’nin yoruma dayalı bir hükmünün konusu olmuştur. Başvuran, bu yoruma dayalı hükümleri esas alarak, iddiasını desteklemek için bir envanter hazırlamamıştır. Sonuç olarak, Yüksek Mahkeme’nin, 4 Şubat 2005 tarihli yeni bir kararda “yasal mirasçı” terimini, başvuranın bir envanter hazırlamış olması gerektiği anlamına gelecek şekilde tekrardan yorumlamasının

ardından, mahkeme davayı reddetmiştir. Başvuran, zaman sınırı dolduğu için, envanteri hazırlayamamıştır.

Hukuki değerlendirme – Madde 6 § 1: 1949 tarihli Miras yasası uyarınca, davalı “yasal mirasçı” olmadığına davacının envanter hazırlaması gerekliliği, temel bir hakkı sınırlandırmak olarak değil, iç hukuk mahkemelerinin doğruyu tespit etme gücünün usuli bir muhakemesi olarak görülmelidir. Bu nedenle, başvuran tarafından açılan dava, 6. maddenin medeni kolu kapsamındadır.

“Yasal mirasçı” terimi kanunen tanımlanmamış olsa da, 2005 yılına kadar Yüksek Mahkeme tarafından, başvuranın 2003 yılında dava açarken envanter için bir gereklilik olmayacağını düşünebileceği şekilde yorumlanmıştır. Ancak, Temyiz mahkemesi, 2005 yılında terimi tekrar yorumlamıştır. Yeni yorumlama, yalnızca başvuranın iddialarının envanter olmadan mahkeme tarafından kabul edilmesini engellememiş, bunun yanı sıra, envanter hazırlamak için belirtilen zaman limiti çok önceden dolduğu için, başvuranın gelecekte payını kurtarmak için yapacağı girişimlerin önünde aşılmaz bir engel olmuştur. İçtihat gelişimi, kendi içinde, adaletin uygun yönetimine aykırı olmasa da, iç hukuk içtihadında yapılan değişikliklerin derdest hukuk yargılamalarını etkilediği önceki davalarda, Mahkeme, hukukun geliştiği yolun taraflarca iyi bilindiği ya da en azından makul derecede öngörülebilir olduğu ve hukuki durumlarıyla ilgili hiçbir belirsizlik olmamasından dolayı hoşnut olmuştur. Ancak, mevcut davada, iade işlemleri ve Yüksek Mahkeme’nin “yasal mirasçı” teriminin yorumunu değiştirmesine yol açan diğer hukuki gelişmeler bilinirken, yeni yorumlamanın, başvuranın ki gibi temyiz safhasında olan davalar üzerindeki yan etkisinin öngörülemediği görülmüştür. Yüksek mahkeme sonraki hükümlerinde, alt mahkemelerin esasen envanter için gerekli olan resmi şartı, sanığın bütün bir araziyi miras olarak aldığı davalarda uyguladığında katı bir şekilde yorumladığı sonucuna ulaşmıştır.

Mahkeme, amaçlanan hedefe çekişmeli yargılama gerçekleştirilerek değil, başvuranın talebinin tümüyle reddedilmesiyle ulaşılabileceği görüşüne katılmamaktadır. Mahkeme ayrıca, Yüksek Mahkeme’nin 2005 yılında verdiği kararın, derdest yargılamalar da uygulanabilirliği hakkında hüküm içermediğini belirtmiştir. Fransa Temyiz Mahkemesi tarafından belirlenen yeni yasal ilkenin, başvuranları mahkemeye erişme hakkından yoksun bırakma gibi bir etkisinin

olmadığı Legrand / Fransa davasının aksine – hatta daha öncesinde-, mevcut davada, usuli gerekliliğin tahmin edilemez oluşu, derdest yargılamalara geriye dönük olarak uygulanmış ve bundan dolayı, başvuranın mahkemeye erişimini özünü bozacak şekilde kısıtlamıştır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

Madde 41: Manevi tazminat olarak 1,000 Avro.
(bkz. Legrand / Fransa , no. 23228/08, 26 Mayıs 2011, 141 sayılı Bilgi Notu)

Madde 6 § 3 (d)

Tanıkların sorgusu

Post travmatik stres bozukluğundan dolayı sorguya çekilemeyen tek ifade tanığının beyanlarının delil olarak kabulü: ihlal yok

Gani / İspanya – 61800/08

Karar 19.2.2013 [Üçüncü Daire]

Olaylar – Eski hayat arkadaşı ve oğlunun annesi olan N. tarafından polise yapılan ihbarların ardından, başvuran yakalanmış ve fiziksel zarar verme, adam kaçırmaya ve tecavüzle suçlanmıştır. Başvuranın avukatının katılmadığı ve herhangi bir gerekçe göstermediği bir duruşmada, N. soruşturma hakimi karşısında tanıklık etmiştir. N.’nin ifadesi yazıya dökülmüş ve dava dosyasına eklenmiştir. Daha sonra, N., duruşmada Cumhuriyet savcısı tarafından hazırlanan soruları yanıtlamaya başlamıştır. Ancak, post travmatik stres belirtileri görüldüğü için tanıklığı yarıda kesilmek zorunda kalmıştır. Duruşmadan sonra, belirtiler tıbbi olarak doğrulanmıştır. Sonuç olarak N., Cumhuriyet savcısı, özel yetkili savcı veya başvuranın avukatı tarafından sorgulanamamıştır. Mahkeme, daha önce de N. tarafından gösterilen benzer bir tepkinin ardından duruşmayı ertelemiştir. Mahkeme, N.’nin taraflar tarafından sorgulanmasına alternatif olarak, N.’nin soruşturma aşamasında vermiş olduğu ifadelerin sesli bir şekilde okunmasına karar vermiştir. Başvuran da kendi alternatif açıklamasını yapmış ancak suçlu bulunmuş ve gözetim altında tutulmasına hükmedilmiştir.

Hukuki Değerlendirme –Madde 6 § 3 (d) ile bağlantılı olarak madde 6 § 1: Soruşturma hâkimi, başvuranın avukatının N.’ye soru yöneltebileceği bir duruşma düzenlemiştir. Böylece başvurana, N.’nin sorgulanma fırsatı verilmiştir. Ancak başvuranın avukatı bu fırsatı gerekçesiz olarak kaçırmıştır. Mahkeme,

başvuranın N.'yi duruşmada sorguya çekme olasılığını göz önünde bulundurarak, duruşmayı N.'nin ne olduğunu açıklamaktaki yetersizliğini dikkate alarak ertelemiş ve tıbbi olarak da doğrulandığı üzere post travmatik stres bozukluğundan muzdarip olmasından dolayı, halka açık bir duruşmada bütünüyle sorgulanması için psikolojik destek sağlanmasına karar vermiştir. N.'nin ifadesine devam edilmesini sağlamak için tıbbi destekle birlikte gerçekleştirilen birçok başarısız denemeden sonra, mahkeme, taraflar tarafından doğrudan gerçekleştirilecek bir sorgulamaya alternatif olarak, N.'nin ön duruşmada verdiği ifadelerin yüksek sesle okunmasına karar vermiştir. Mahkeme böyle yaparak, N.'nin makul bir zaman içinde çapraz sorgulamaya hazır olmayacağını ve başvuranın tutukluluk halini dikkate almıştır. Bu durumlar göz önünde tutulursa, asliye mahkemesi, başvurana tanığın sorgulanması fırsatını sağlama çabasına ilişkin gereken önemi göstermemekle suçlanamaz. Benzer şekilde, mahkemenin N.'yi çapraz sorgudan haksız yere muaf tuttuğu söylenemez.

N.'nin tıbbi olarak doğrulanan post travmatik stres bozukluğundan dolayı uygun dengeleme etkenlerinin eşlik edip etmediği konusu hususunda ön duruşma ifadelerinin mahkeme tarafından kullanılmasının , çapraz sorgusuna elverişsiz olduğu ortaya çıkmıştır. Başvurana, yargılamaların soruşturma aşamasında N.'ye soru yöneltme fırsatı verilmiş ancak başvuranın avukatı duruşmaya katılmamıştır. Bu şartlar altında, N.'nin ifadelerinin delil olarak kabul edilmesi, açıkça adaletin lehine olduğunu gösteriyor. N.'nin ifadeleri mahkeme nezdinde yüksek sesle okunmuş ve başvurana, ifadelerin doğruluğunu sorgulaması için olayların kendisi tarafından açıklanma olanağı sağlanmış ve başvuran bunu gerçekleştirmiştir. İç hukuk mahkemesi olayların, özellikle ceza gerektiren suç işlenmemiş veya küçük suç belirtileri içeren yönlerden olmak üzere kısmen örtüşen her iki anlatımını da karşılaştırmıştır. Mahkeme, başvuranın anlatımını zayıf ve tutarsız olarak, N.'nin anlatımını ise mantıklı ve gerçeğin saklanması veya intikam şüphelerini ortadan kaldıracak kadar detaylı kabul etmiştir. Ayrıca mahkeme, N.'nin duruşmada, tamamlanmamış olsa bile ön-duruşmada verdiği ifadeleri destekleyen ifadelerini göz önünde bulundurmıştır. N.'nin ifadeleri, dolaylı deliller ve verdiği ifadelerin fiziksel yaralanmalar ve psikolojik durumuyla tutarlı olduğunu doğrulayan tıbbi görüş ve raporlarla daha sonra desteklenmiştir. Bundan dolayı, N.'nin

ifadelerinin delil olarak kabul edilmesinin, Sözleşme'nin 6 § 1 ve 6 § 3 (d) maddelerini ihlal etmediği sonucuna ulaşmak için yeterli dengeleme etkenleri bulunmuştur.

Karar: ihlal yok (oybirliğiyle)

7. MADDE

Madde 7 § 1

Suçta ve cezada kanunilik

Zamanaşımı süresini kısaltan ceza hukukunun geçmişe dönük etkisinin olmayışı: *kabul edilemez*

Previti / İtalya – 1845/08

Karar 12.2.2013 [İkinci Daire]

Olaylar – 1996 yılında Milan Cumhuriyet savcısı, başvurana karşı rüşvet suçlamasıyla dava açmıştır. Yargılama 2000 yılında yarıda kesilmiştir. Savcılık temyize başvurmuştur. 2005 yılında Parlamento, diğer şeylerin yanı sıra, rüşvet suçu için kanuni zamanaşımı süresini on beş yıldan sekiz yıla düşüren bir yasa çıkarmıştır. Söz konusu suç 1992 yılında işlendiği için, 2000 yılında zaman aşımına uğramıştır. Ancak, geçici bir hüküm uyarınca, yeni yasanın yürürlüğe girdiği tarihte başvuranın davası Temyiz Mahkeme'si nezdinde derdest olduğu için, başvuran, zamanaşımı süresi değişikliğinden yararlanamamıştır. 2007 yılında, davanın iadesi üzerine, başvuran mahkûm edilmiştir. Başvuranın son temyizi kanuni olarak reddedilmiştir.

Hukuki Değerlendirme – 7. madde: Sözleşme uyarınca, suçları ve cezaları tanımlayan hükümler, lehine olan ceza mevzuatının geriye dönük uygulanması ilkesi dâhil geriye dönük belirli kurallar tarafından yönlendirilir. Ancak, Büyük Daire'nin *Scoppola / İtalya* (no. 2) davasında onayladığı üzere, iç hukuk mahkemelerinin, "geçmiş kapsama" ilkesini usul yasaları açısından uygulaması uygundur. Mahkeme *Coëme ve Diğerleri / Belçika* davasının kararında, hükümlerini, usul yasaları için sınırlama sürelerine göre sınıflandırmıştır. Bu hükümler, suçları ve uygun cezaları tanımlamamıştır ve davanın incelemesi için sadece önkoşul olarak yorumlanabilir. Sonuç olarak, başvuran tarafından şikâyet edilen yasama değişikliklerinin, usul hukuku ile ilgili olmasından ve keyfi olmamasından dolayı, Sözleşme, yasanın, yürürlüğe girdiği tarihte derdest olan yargılamalara uygulanması için İtalya yasama

organı tarafından düzenlenmesine, hiçbir şekilde engel oluşturmamıştır. Geçici hüküm tarafından belirtilen istisna, itiraz veya temyiz süreci ile sınırlandırılmıştır. Hüküm, mantıksız veya keyfi görülmemiştir. Bu şartlar altında, Sözleşme'nin 7. maddesinin ihlali saptanamamıştır.

Sonuç: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun) (bkz. *Scoppola / İtalya (no. 2)* [BD], no. 10249/03, 17 Eylül 2009, 122 sayılı Bilgi Notu; ve *Coëme ve Diğerleri / Belçika, no. 32492/96 ve diğerleri, 22 Haziran 2000, 19 sayılı Bilgi Notu*)

8. MADDE

Pozitif yükümlülükler

Özel hayata saygı gösterilmesi hakkı
Aile hayatına saygı gösterilmesi hakkı

Bir annenin akıl hastanesine sevk edilmesi ve velayeti altındaki çocukların yerleştirilmesine ilişkin davada yeterli yasal korumanın eksikliği: *ihlaller*

B. V. / Romanya (no. 2) – 1285/03
Karar 19.2.2013 [Üçüncü Daire]

Olaylar –Başvuran, 1996 tarihinden itibaren, çalışmayacak durumda engelli bir kişi olarak sınıflandırılarak, sosyal hizmetler tarafından yardım almıştır. 2000 yılında başvurana paranoid şizofreni teşhisi konmuştur. Belirtilen zamanda,başvuran kadının çocuklarının iki tanesi reşit değildi. Başvuran veya çocukları için herhangi bir koruma ya da idari tedbir uygulanmamıştır. 2000 yılından itibaren, polis tarafından götürüldükten sonra, birçok kez akıl hastanesine yatırılmıştır. Çocukları başvuranla yaşamamaktaydı; bunun yerine, başvuranın çocukları terk edilmiş çocukların kaldığı bakımevine yerleştirilmiştir.

Hukuki Değerlendirme – Madde 8

(a) *Başvuranın kısıtlanması* – Mahkeme'nin “akıl hastalığı bulunan kişilere” ilişkin daha önce baktığı birçok davada, psikiyatrik kısıtlamalara ilişkin iç hukuk yargılamaları Sözleşme'nin 5. maddesi uyarınca incelenmiştir. Bundan dolayı, Mahkeme, mevcut davada gerçekleşen sınırlamanın, Sözleşme'nin 8. maddesine uygun olup olmadığını belirlemek için, gerekli değişikliklerle, madde 5 § 1 (e) kapsamındaki içtihadına atıfta bulunmayı uygun görmüştür. Engelli kişilerin korunmasına ilişkin yasa, himaye veya idari tedbir şeklinde yasal koruma tedbirinin uygulanması zorunluluğunu

getirmesine rağmen, kısıtlama dönemlerinin başlangıcından önce sağlık durumu yetkililerce bilindiği halde başvurana ilişkin herhangi bir tedbir uygulanmamıştır. Başvuranın hassasiyeti, sosyal hizmetler tarafından hazırlanan birçok raporda belirtilmiş ve iç hukuk mahkemelerinin dikkatine sunulmuştur. Ancak, ne sosyal hizmetler ne de mahkeme, başvuranın yasal koruması için herhangi bir sonuca varamamıştır. Ruh sağlığı mevzuatı uyarınca sahip olduğu, özellikle rıza gösterirken yardım alma hakkı veya hastanın yasal temsilcisini, kısıtlama tedbirine ve nedenlerine ilişkin bilgilendirme zorunluluğu gibi teminatlardan yoksun olmasına sebep olan, açıkça yetkililerin kusuruydu. Ruh sağlığı mevzuatında yakın geçmişte gerçekleştirilen değişiklikler, hastanın yasal temsilcisi yoksa ve akıl hastalığının neden olduğu ehliyetsizlikten dolayı temsilci görevlendiremiyorsa, hastanenin derhal ilgili yerel mercileri bilgilendirmesi gerekmekte ve böylece yasal koruma tedbirleri devreye sokulabilmektedir. Ancak, bu yeni hükümler başvurana bir fayda sağlamamıştır. İç hukukun, psikiyatrik kısıtlama ve kendi menfaatleri ile ilgilenemeyen kişilerin korunması konularıyla ilgili hükümleri, başvurana, 8. madde uyarınca özel hayatına saygı duyulması hakkının gerektirdiği gibi uygulanmamıştır. Bu yüzden yetkililer, yükümlülükleri gereği başvuranın menfaatlerini korumak için gerekli tedbirleri almamıştır.

Karar: ihlal (oybirliğiyle)

(b) *Başvuranın velayeti altındaki çocukların yerleştirilmesi* – Başvuranın, çocuklarının yerleştirilmesine ve menfaatlerinin savunulmasına etkili bir şekilde dâhil olmayışı, özellikle başvurana, duruşmalar süresince bir avukat veya yasal temsilci tayin edilmemesinden kaynaklanmıştır. Ayrıca, başvuranın ailevi durumu, on iki yıllık dönemde yalnızca iki defa incelenmiştir. Son olarak, başvuranın görüşlerinin yetkililerce bilinmesini sağlamak için iyi bir fırsat olan, sosyal hizmetler görevlisinin, başvuranla olan irtibatını düzenli olarak devam ettirdiğine dair bir delil bulunmamaktadır. Bu nedenlerden dolayı, başvuranın iki küçük çocuğunun yerleştirilmesini sağlayan karar verme süreci, Sözleşme'nin 8. maddesi uyarınca güvence altına alınan başvuranın haklarına uygun gerçekleştirilmemiştir.

Karar: ihlal (oybirliğiyle)

41. madde: Manevi tazminat olarak 10,000 Avro

9. MADDE

Dinini veya inancını açıklama

Dini içerikli kasetler dinleyen tutuklu tarafından kullanılan kasetçalara el koyma:

kabul edilemez

Austriana / Romanya – 16117/02
Karar 12.2.2013 [Üçüncü Daire]

Olaylar – Baptist olan başvuran hakkında verilen uzun süreli bir hapis cezası infaz edilmekteydi. “Hristiyan Ahlak eğitimi” programında elde ettiği iyi sonuçlardan sonra kazandığı küçük kasetçalara el konmasına tepki gösterdikten sonra, hapishane yetkilileri başvurana, tutukluların yalnızca pille çalışan radyo ve televizyonları kullanabileceğini ve eğer isterse kasetlerini hapishanenin kültür ve eğitim bölümüne ait kasetçalarda dinleyebileceğini belirtmiştir. Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne başvurusunda, diğer şeylerin yanı sıra, dini içerikli kasetlerine ve kasetçalarına el konulmasının, din özgürlüğünü ihlal ettiği şikâyetinde bulunmuştur.

Hukuki Değerlendirme – 9. madde: Bu hüküm, bir din veya inanç tarafından güdülenmiş ya da esinlenmiş her hareketi korumamıştır. Devletin takdir yetkisini göz önünde bulundurarak, kasetlere el konması (9. madde uyarınca başvuranın haklarına müdahale olduğunu farz edersek) başvuranı, dinini açıklamaktan tümüyle alıkoymamıştır. Hükümet’e göre, mahkeme yetkilileri, dini içerikli kasetlerini dinlemesi için başvuranı, hapishanenin kültür ve eğitim bölümündeki kasetçaları kullanmasını teklif etmiş ve başvuran böyle bir olanağın olmasına itiraz etse de, hapishane yetkililerine bu konuya ilişkin herhangi bir şikâyette bulunmadığı görülmüştür. Dahası, başvuranın dini içerikli seminerlere katılımına onay verilmiş ve hücrelerinde dini içerikli kitaplar okuyabilmesine hiç itiraz edilmemiştir. Bunlar göz önüne alındığında, Mahkeme, din açıklama için gerekli olmayan bazı maddelerin (kasetçalar gibi) bulundurulmasını engelleyerek mahkûmların, hücrelerinde sahip olabilecekleri şeylerin listesini sınırlamanın, diğerlerinin hak ve özgürlüklerini koruma ve hapishanede güvenliği sağlama gerekliliklerinden dolayı uygun olduğu kanaatine varmıştır.

Sonuç: Kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun)

(ayrıca bkz. *Kovalkovs / Letonya* (k.k), no. 35021/05, 31 Ocak 2012)

Mahkeme, ayrıca, dini sebeplerden dolayı ayrımcılık yapıldığı şikâyetini, açıkça dayanaktan

yoksun bulmuştur (9. madde ile birlikte 14. madde). Mahkeme, başvurana 9 Aralık 1998 tarihinde cop kullanılarak vurulması olayına ilişkin başvuranın ihlal şikâyetini, 3. maddenin hem usul hem de esası yönünden kabul etmiş ancak iddia edildiği gibi tıbbi tedavi eksikliğine dair herhangi bir ihlal bulmamıştır.

10. MADDE

Haber alma özgürlüğü Haber verme özgürlüğü

Telif haklarını ihlal eden dosyaları paylaşan üçüncü parti yazılımlarına izin veren internet sitesi yönetmekten ötürü mahkûmiyet ve tazminat ödeme emri: *kabul edilemez*

Nej ve Sunde Kolmisoppi / İsveç – 40397/12
Karar 19.2.2013 [Beşinci Daire]

Olaylar – İki başvuran, 2005 ve 2006 yılları boyunca, internette dünyanın en büyük dosya paylaşım servislerinden birisi olan “The pirate bay” (TPB) internet sitesinde çeşitli bölümlerde çalışmıştır. TPB servisi, uzak TPB bilgisayarlarının dosya paylaşımı aracılığıyla, kullanıcıların torrent dosyaları ve dijital materyal değişimi üzerinden birbirleriyle temasa geçmelerine olanak sağlamıştır. 2008 yılında, başvuranlar ve diğerleri, internet sitesi kullanıcıları tarafından müzik, film ve bilgisayar oyunları telif haklarının ihlal edilmesine destek oldukları gerekçesiyle, Telif Hakkı Kanunu’nu ihlal eden suçu işlemeye iştirak etmekle suçlanmıştır. Başvuranlar mahkûm edilmiştir. Temyiz kararında, ilk başvuran 10 aylık ikinci başvuran ise 8 aylık hapis cezasına mahkûm edilmiştir. Başvuranlar ayrıca, diğer sanıklarla beraber, yaklaşık 3,300,000 Avro miktarındaki zarardan sorumlu tutulmuştur.

Hukuki Değerlendirme – 10. madde: Başvuranlar, 10. madde kapsamında belirtilen diğerleri için bilgi alma ve verme olanağını devreye sokmuştur. Bu durum, 10. Madde uyarınca koruma sağlamış ve böylece mahkûmiyetleri ifade özgürlüğüne müdahale olmuştur. Başvuranlar, Telif Hakkı Kanunu uyarınca sadece telif hakkıyla korunan materyallere ilişkin mahkûm edildikleri için, müdahale “kanunen öngörülmüştür”. Müdahale, diğerlerinin özgürlüklerini koruma ve suçu önleme meşru amaçlarını gerçekleştirilmeye çalışmıştır.

Mahkeme’den, müdahalenin demokratik bir

toplumda gerekli olup olmadığı konusuna ilişkin, başvuranın bilgi paylaşımını kolaylaştırma menfaatinin, telif hakkı sahiplerinin haklarını koruma menfaatine karşı öneminin değerlendirilmesi istenmiştir. Fikri hak olarak telif hakkı, Sözleşme'nin 1. Protokol'ünün 1. maddesi uyarınca korunmuştur. Bundan dolayı, her ikisi de Sözleşme kapsamında korunan iki rakip menfaati dengelemek için, davalı taraf kapsamlı bir takdir payı uygulamıştır. Başvuranların mahkûm olduğu suç, politik söylem ve tartışmalarda sağlanan koruma düzeyinden farklı olduğu için, bu pay mevcut davada daha kapsamlıdır. Ayrıca İsveçli yetkililer, Telif Hakkı Kanunu ve Sözleşme uyarınca davacının mülkiyet haklarını koruma yükümlülüğü altında oldukları için, başvuranın ifade özgürlüğünün kısıtlanması için önemli gerekçeleri bulunmaktadır. İsveç mahkemeleri, başvuranın, TPB'nin ticari olarak işletilmesi kapsamındaki faaliyetlerinin, suç oluşturan davranış olduğu sonucuna ulaşmak için uygun ve yeterli gerekçeler ileri sürmüştür. Son olarak, özellikle başvuranların aleyhinde olan torrent dosyalarını teşvik edilmelerine rağmen silmemeleri ve telif hakkı korunan çalışmaların, TBP üzerinden dosya paylaşımı faaliyetlerine dahil edilmesine olan duyarsızlıklarından dolayı, hapis cezası ve tazminat kararı orantısız olarak görülemez.

Sonuç olarak, paylaşılan bilgilerin mahiyeti ve gösterilen gerekçelerin önemi göz önünde bulundurularak, başvuranın ifade özgürlüğüne yapılan müdahale, demokratik bir toplumda gereklidir.

Karar: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun).

14. MADDE

Ayrımcılık (Madde 6 § 1)

Çalışan bir anneye karşı yapılan cinsiyet ayrımcılığının yapıldığını kabul eden bir kararın yerine getirilememesi: ihlal

Garcia Mateos / İspanya – 38285/09
Karar 19.2.2013 [Üçüncü Daire]

Olaylar – Başvuran, Şubat 2003 tarihinde, altı yaş sınırının altında olan çocuğunun velayetinden dolayı, iş yönetmeliğine dayanarak, işvereninden çalışma saatlerinde azaltma istemiştir. İşvereni kabul etmeyince, başvuran İş Mahkeme'si nezdinde dava açmış ancak şikayeti

reddedilmiştir. Anayasa mahkemesi 2007 yılında verdiği bir kararda, başvuranın şikâyetini onamıştır. Mahkeme, işverenin, başvuranın meslek hayatı ve aile hayatı arasında denge sağlayamamasından dolayı, cinsiyet temelli ayrımcılık yapılmaması ilkesinin başvuran açısından ihlal edildiği sonucuna varmıştır. Mahkeme, yeni bir karar için davayı İş Mahkemesi'ne iade etmiştir. 2007 yılında, İş Mahkeme'si başvuranın davasını reddetmiş ve başvuran yeni bir itiraz için başvurmuştur. 2009 yılında Anayasa Mahkemesi, 2007 yılında verdiği kararın gerektiği gibi uygulanmadığı ve İş Mahkemesi'nin kararının yok hükmünde sayıldığı sonucuna varmıştır. Ancak, bu süre içerisinde başvuranın oğlu altı yaşına ulaştığı için, mahkeme, yeni bir karar için davayı İş Mahkemesi'ne iade etmenin uygun olmadığına karar vermiştir. Mahkeme ayrıca, Anayasa Mahkemesi içtüzüğü tarafından izin verilmediği için, telafi olarak tazminat ödenemeyeceğine karar vermiştir.

Hukuki Değerlendirme – Madde 6 § 1 ile bağlantılı olarak 14. madde: Ulusal mahkemeler tarafından verilen kararların gereğince uygulanmasını sağlaması, idareye gerekli kılınmıştır. Anayasa mahkemesi 2009 yılında verdiği kararda, ayrımcılık yapılmaması ilkesinin ihlal edildiğini doğrulayan, başvuranın ilk hükmün infaz edilmesi hakkının çiğnendiği sonucuna ulaşmıştır. Yetkililer, açıkça kabul edip ve Sözleşme'nin ihlaline bir çözüm getirmedikçe, başvuranın lehine olan karar veya tedbir onu “mağdur” statüsünden çıkarmaz. Anayasa mahkemesi tarafından bulunan ihlal, mahkemenin iki kararına rağmen bugüne kadar düzeltilmemiştir.

Başvuranın başlangıçtaki niyeti tazminat almak değil, altı yaşından küçük olan oğluyla ilgilenebilmek için azaltılmış çalışma saati hakkının tanınması için uğraşmaktır. Başvuran daha sonra, çocuğunun yaş sınırını geçmesinden dolayı çalışma saatlerinde azaltma için gerekli vasıflara sahip olamadığı için tazminat talep etmiştir. Anayasa Mahkemesi 2009 yılında verdiği kararda tazminat talebini reddederek, başvurana, iddiasını başka bir idari veya yargı organına taşıma ihtimali ile ilgili bir bilgi belirtmemiştir. Yargılamaların sonunda çocuğun yaşından dolayı, başvuranın hakkının kabul edilmiş ihlali için alternatif tazminat olasılığının kalmadığı doğrudur. Bunun yanı sıra, mahkeme *şikâyet metninde*, tazmininin nasıl sağlanacağını davalı tarafa belirtmemiştir. Mahkeme, Anayasa Mahkemesi tarafından sağlanan korumanın yetersiz olduğu kanaatine kolayca varmıştır.

Ayrıca, başvuranın, çalışma saatlerinin azaltılmasının reddedilmesine ilişkin İş Mahkemesinde açtığı dava, İş Mahkemesi'nin iki olumsuz kararının yok hükmünde sayılmasına rağmen, esas bakımından bir karara bağlanmamıştır. Ayrıca, Anayasa Mahkemesi yasanın, temel bir hakkın ihlalinin dolaylı tazminat yoluyla tazmin sağlamadığı kanaatinde olduğu için, başvuranın itirazı anlamsız olmuştur. Bundan dolayı, başvurana tüm haklarının iade edilememesi, Anayasa Mahkemesi tarafından şikâyetinin onanmasıyla sağlanan korumayı anlamsız kılmıştır.

Karar: ihlal (oy birliğiyle)

41. madde: manevî tazminat olarak 16,000 Avro

Ayrımcılık

(8. madde)

Eşcinsel çiftlerde, ikinci ebeveyn olarak evlat edinme ihtimalinin olmaması: ihlal

X ve Diğerleri / Avusturya – 19010/07
Karar 19.2.2013 [Büyük Daire]

Olaylar – Birinci ve üçüncü başvuran, eşcinsel bir ilişki yaşayan iki kadındır. İkinci başvuran, üçüncü başvuranın reşit olmayan oğludur. İkinci başvuran evlilik dışı dünyaya gelmiştir. Babası, babalık yapmayı kabul etmiş ancak üçüncü başvuran çocuğun velayetini almıştır. Birinci başvuran, çocuğun annesiyle olan ilişkisini bozmadan aralarında yasal bir ilişki oluşturmak için ikinci başvurunu evlat edinmek istemiş ve bu amaçla evlat edinme anlaşması imzalanmıştır. Ancak, iç hukuk mahkemeleri, iç hukuk kanunları uyarınca biyolojik ebeveyn ile aynı cinsiyette bir kişinin evlat edinmesinin aile ilişkilerini bozabilecek etkisinin olduğu ve böylece çocuğun birinci başvuran tarafından evlat edinilmesinin, babasıyla olan ilişkisini değil üçüncü başvuran olan annesiyle ilişkisini bozacağı sonucuna ulaştıktan sonra, anlaşmayı onaylamayı reddetmiştir.

Hukuki Değerlendirme – 14. Ve 8. madde

• *Uygulanabilirlik* – Üç başvuran arasındaki ilişki, 8. madde kapsamında “aile hayatı” olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, 14. madde, 8. madde ile birlikte ele alındığında, uygulanabiliridir.

• *Bir eşin diğer eşin çocuğunu evlat edinmek istediği evli bir çiftle karşılaştırılması* – Mahkeme, *Gas ve Dubois / Fransa* kararında ulaştığı tespitlerden

farklı bir tespitte bulunmak için herhangi bir gerekçe görmemiş ve mevcut davada, birinci ve üçüncü başvuranın, evli bir çiftle benzer bir durumları olmadığı sonucuna varmıştır.

Karar: İhlal yok (oy birliğiyle)

• *Bir eşin, diğer eşin çocuğunu evlat edinmek istediği, evli olmayan heteroseksüel bir çiftle karşılaştırılması* – Mahkeme başvuruların, bir eşin, diğer eşin çocuğunu evlat edinmek istediği, evli olmayan heteroseksüel bir çiftle benzer bir durumda olduklarını kabul etmiştir. Hükümet, evli olmayan heteroseksüel bir çifti eşcinsel bir çiftten ayıran yasal bir özel durumun olduğunu iddia etmemiş ve eşcinsel çiftlerin ilke olarak, ikinci-ebeveyn olarak evlat edinmesi de dâhil, evlat edinme amaçlarının, heteroseksüel çiftler gibi uygun olabileceğini (veya uygunsuz) kabul etmiştir. Avusturya hukuku, evli olmayan heteroseksüel bir çiftin, ikinci ebeveyn olarak evlat edinmesine izin vermiştir. Buna karşın, eşcinsel bir çiftin, ikinci ebeveyn olarak evlat edinmesi yasal olarak mümkün değildir. Medeni hukukun ilgili düzenlemeleri, evlat edinen bir kişinin, aynı cinsiyetteki biyolojik ebeveynin yerine geçmesini sağlamıştır. İlk başvuran bir kadın olduğu için, eşinin çocuğunu evlat edinmesi, sadece çocuğun annesiyle olan yasal ilişkisini bozabilir. Bu nedenle evlat edinme, birinci başvuran ile çocuk arasında, annesiyle olan ilişkiye ek olarak, ebeveyn-çocuk ilişkisi oluşturmaya hizmet edemez.

Mahkeme, Hükümet'in, başvuruların evlat edinme talebinin cinsel eğilimle bağlantısız temellere dayandırılarak reddedildiği ve bundan dolayı başvuruların, kanunun soyut olarak incelemesinin gerçekleştirilmesini Mahkeme'den talep ettiği iddialarına ikna olmamıştır. İç hukuk mahkemeleri, başvurular tarafından arzulanan etkiyi yaratan bir evlat edinmenin, Medeni Kanun uyarınca mümkün olmadığını açıklığa kavuşturmuştur. İç hukuk mahkemeleri, davanın koşulları ile ilgili herhangi bir soruşturma yürütmemiştir. Özellikle, çocuğun babasının reddinin, evlat edinmeye olan rızasına baskın çıkması için herhangi bir gerekçe olup olmadığı sorusuyla ilgilenmemiştir. Buna karşın, Asliye Mahkemesi, Avusturya aile hukukunda “ebeveyn” kavramının, karşı cinsten iki insan anlamına geldiğinin altını çizmiş ve çocuğun, her iki ebeveyn ile iletişimini devam ettirmesinde

çocuğun menfaatini önemle vurgulamıştır. Evlat edinmenin yasal olarak imkânsızlığı sürekli olarak düşüncelerinin merkezinde yer aldığı dikkate alınacak olursa, iç hukuk mahkemeleri, evlat edinmenin çocuğun menfaatine olup olmayacağını anlamlı bir biçimde incelemekten alıkonmuştur. Buna karşın, evli olmayan heteroseksüel bir çiftin durumunda, iç hukuk mahkemelerinin bu konuyu incelemesi gerekirdi. Bundan dolayı, evlat edinme talepleri, sahip oldukları aile hayatının yasal olarak tanınmasını elde etmeyi amaçladığı için, başvurular şikayet ettikleri yasal durumdan doğrudan etkilenmiştir. Üç başvuruda iddia ettikleri ihlalin mağduru olduğunu ileri sürebilir.

Birinci ve üçüncü başvuru ile bir eşin diğer eşin çocuğunu evlat edinmeye çalıştığı evli olmayan heteroseksüel bir çift arasındaki muamele farkı, cinsel eğilimlerinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, mevcut dava, Mahkeme'nin, Fransa hukuku uyarınca ikinci-ebeveyn olarak evlat edinmenin her iki çift için de yasak olduğu için, evli olmayan heteroseksüel bir çift ile eşcinsel bir çift arasında cinsel eğilim nedeniyle muamele farkı olmadığı sonucuna ulaştığı *Gas ve Dubois* davasından ayırt edilmelidir.

8. madde uyarınca, evli olmayan çiftlerin, ikinci-ebeveyn olarak evlat edinme hakkını genişletmek gibi bir yükümlülük yoktur. Ancak, iç hukukun, evli olmayan ve farklı cinslerden oluşan çiftlere ikinci-ebeveyn olarak evlat edinmelerine izin verdiği göz önünde bulundurulduğunda, Mahkeme, (evli olmayan) eşcinsel çiftlerin bu hakkına karşı koymanın meşru bir amaca hizmet edip etmediğini ve bu amaç için orantılı olup olmadığını incelemelidir.

İç hukuk mahkemeleri ve Hükümet, Avusturya evlat edinme yasasının, biyolojik aile koşullarını yeniden yaratmayı amaçladığını iddia etmiştir. Geleneksel anlamda ailenin korunması, ilke olarak, muamele farkını haklı çıkaran meşru bir gerekçedir. Aynısı çocuğun menfaatlerinin korunması için de uygulanmıştır. Ancak, cinsiyet veya cinsel eğilim sebebiyle muamele farkı olan durumlarda, Hükümet, muamele farkının amaca ulaşmak için gerekli olduğunu göstermelidir. Hükümet, çocuğun eşcinsel bir çift tarafından veya iki anne ya da iki baba tarafından yetiştirilmesinin, yasal amaçlar için zararlı olacağını gösteren herhangi bir delil göstermemiştir. Ayrıca, iç hukuk uyarınca, homoseksüel de dahil bir kişi tarafından evlat edinme mümkündür. Eğer bir kişinin kayıtlı bir beraberliği varsa, kayıtlı beraberliği olduğu kişi bu duruma razı olmalıdır. Bundan dolayı yasama organı, bir çocuğun eşcinsel bir çiftin

oluşturduğu ailede büyüyebileceğini ve bunun çocuk için zararlı olmadığını kabul etmiştir. Başvuranların, eşcinsel çift olarak fiili ailelerin bulunduğu ancak yasal tanınma ve korunmayı elde etme olasılıklarının reddedildiği iddialarında zorlama vardır. Bu düşünceler, eşcinsel çiftlerin ikinci-ebeveyn olarak evlat edinmelerini mutlak yasaklamanın orantılılığı hakkında kuşku uyandırmıştır.

Hükümet ayrıca, Avrupa Devletleri arasında, eşcinsel çiftler tarafından ikinci-ebeveyn olarak evlat edinme hususunda fikir birliğinin bulunmadığını ve bundan dolayı devletlerin bu konuyu düzenlemek için kapsamlı bir takdir payına sahip olduğunu iddia etmiştir. Ancak, Mahkeme nezdinde ki sorun, eşcinsel çiftlerin ikinci-ebeveyn olarak evlat edinmesine erişimlerinin genel bir sorunu değil, böyle evlat edinmelerde evli olmayan heteroseksüel çiftler ile eşcinsel çiftlere yapılan muamele farkıdır. Sonuç olarak, Avrupa Konseyi Üye Devletlerden evli olmayan çiftlerin ikinci-ebeveyn olarak evlat edinmesine izin veren on tanesi, karşılaştırma için bir dayanak olarak görülebilir. Bu grup içerisinde, altı devlet heteroseksüel ve eşcinsel çiftlere aynı biçimde davranmış, diğer dört devlet ise Avusturya ile aynı tutumu benimsemiştir. Bu örneğin kapsamının dar olması, Avrupa Devletleri arasında muhtemel bir fikir birliği sonucunun çıkmasına izin vermemiştir.

Mevcut dava, başvuruların evlat edinme taleplerinin kabul edilip edilmemesi sorusuyla değil, yasal olarak herhangi bir davada mümkün olmadığı göz önünde bulundurulurken, mahkemelerin, talep edilen evlat edinmenin ikinci başvuranın menfaatine olup olmadığı konusunda anlamlı bir şekilde inceleme imkanı olmadığı için, başvurulara ayrımcılık yapıp yapılmadığı sorusuyla ilgilenmiştir.

Hükümet, evli olmayan heteroseksüel bir çiftte imkan sağlarken, eşcinsel bir çiftin ikinci-ebeveyn olarak evlat edinmesini kapsam dışında bırakmasının, geleneksel anlamda ailenin korunması için veya çocuğun menfaatinin korunması için gerekli olduğunu gösteren ikna edici gerekçeler sunamamıştır. Bu nedenle ayrımcıdır.

Sonuç: ihlal (yedi oya karşı on oy)

41. madde: manevi tazminat olarak 10.000 Avro
(Bkz. *Gas ve Dubois / Fransa*, no. 25951/07, 15 Mart 5245, 150 sayılı Bilgi Notu)

Dini inanışlarını çocuğuna aktarmaya çalıştığı için başvuranın görüşme haklarının tümüyle kaldırılması: ihlal

Vojnity / Macaristan – 29617/07
Karar 12.2.2013 [İkinci Daire]

Olaylar - Başvuran, *Hit Gyülekezete* (İman Cemaati) isimli dini tarikata bağlıdır. Başvuran 2000 yılında boşanmış ve 1994 doğumlu oğlu annesine verilmiştir. Başvurana oğluya görüşme imkanı verilmiştir. Başvuran, velayet ya da görüşme haklarını genişleten bir emir verilmesi için iki kez başvurmuş ve bir sonuç elde edememiştir. İç hukuk mahkemeleri 2006 yılında, anneden velayeti geri almış ve çocuğu büyük abisinin yanına yerleştirmiştir. Mahkeme, psikolog bir bilirkişinin hazırladığı raporda belirtilen, başvurana normal bir çocuk yetiştirmek için elverişsiz kılan dini fanatiklik tarafından şekillenmiş gerçek dışı eğitimsel fikirlere sahip olduğu yorumunu vurguladıktan sonra, velayeti başvurana vermeyi reddetmiştir. Sonuç olarak, 2008 yılında mahkeme, başvuranın haklarını, dini inançlarını çocuğuna benimsetmeye çalışarak kötüye kullandığı gerekçesiyle tümüyle kaldırmıştır.

Hukuki Değerlendirme - 8. madde ile birlikte 14. madde: Başvurana, oğluya ilgili görüşme haklarından mahrum bırakan karar, başvuranın aile hayatına saygı gösterilmesi hakkına müdahale oluşturmuştur. Başvuranın, oğlunun gelişimine katkıda bulunması için yeterliliğine karar verirken, iç hukuk mahkemeleri düşüncelerine, başvuranın dini inançları etkenini ve çocuk üzerindeki muhtemel etkilerini de –bunlar açıkça belirleyici olmuştur- eklemiştir. Bundan dolayı, başvuranın dini inançları, mevcut davanın sonucunu doğrudan etkilemiş ve başvuran ile diğer aileler arasında, benzer bir durumda, muamele farkı olmuştur. Amaçlanan hedef, yani çocuğun sağlığının ve haklarının korunması, meşrudur. Ancak, Sözleşme'nin 8. ve 9. maddelerinde yer verilen aile hayatına saygı gösterilmesi ve dini özgürlük hakları, 1 no'lu protokolün 2. Maddesinde yer verilen eğitimde ana ve babanın dini ve felsefi inançlarına saygı gösterilmesi hakkı ile birlikte, ebeveynlere çocuklarını yetiştirirken dini inançlarını anlatma ve tanıtmaya hakkını sağlamıştır. Bu, tehlikeli uygulamalara veya fiziksel ya da psikolojik zarara maruz bırakmadıkça, ısrarcı ve baskıcı bir biçimde olsa bile, aynı dini fikirlere veya dünya görüşüne sahip evli iki ebeveynin olduğu bir durumda itiraz edilmeyen bir hak olurdu.

Mahkeme, çocuğunun velayetine sahip olmayan ayrılmış veya boşanmış bir ebeveynin durumunun farklı olması için bir sebep görememiştir. Mevcut davada, başvuranın dini inançlarının tehlikeli uygulamalar içerdiğini veya başvuranın, oğlunu fiziksel veya psikolojik zarara maruz bıraktığını gösteren bir delil bulunmamıştır. Babasının dini inançlarını çocuğa aktarma çabalarından dolayı çocuğun tecrübe etmiş olabileceği tedirginlik, rahatsızlık veya mahcubiyet dışında, fiili bir zarar riskini doğrulayan ikna edici bir delil sunulmamıştır. Bilirkişi, ne başvurana muayene etmiş, ne de bir psikiyatrist tarafından muayene edilmesini önermiştir. Hükümet, başvuran ile oğlu arasındaki iletişimi tümenden kesme gibi radikal bir tedbiri gerekçelendirebilecek istisnai bir durumun varlığını gösterememiştir. İç hukuk mahkemeleri, görüşmenin belirli bir süre için durdurulmasının veya Macaristan hukukunda bulunan daha hafif başka tedbirlerin (görüşme haklarının kontrol edilebilir koşullarda gerçekleştirilmesi gibi), çocuğun duygusal dengesini yeniden kazanmasına olanak sağlamaya yeterli olup olmayacağı sorusu üzerinde düşünmeden, başvuranın görüşme haklarına mutlak yasak uygulama kararı almıştır. Mahkeme'ye göre, yetkililer tarafından benimsenen yaklaşım, bu alanda gerekli olan ve Sözleşme'nin ruhunda esas olan orantılılık ilkesinin hiç önemsenmediğini göstermiştir. Sonuç olarak, başvurana, aile hayatına saygı gösterilmesi hakkının kullanımında dini inançları üzerinden ayrımcılık yapılmıştır.

Karar: ihlal (oy birliğiyle)

41. madde: manevi tazminat olarak 12.500 Avro

Ayrımcılık

(1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi)

Meşru ve gayri meşru çocuklara veraset amaçlarına ilişkin uygulanan muamele farkı:
ihlal

Fabris / Fransa – 16574/08
Karar 7.2.2013 [Büyük Daire]

Olaylar – Başvuran, babası ve evliliğinden iki tane çocuğu olan bir kadının evlilik dışı cinsel ilişkisi üzerine 1943 yılında doğmuştur. 1970 yılında Bay ve Bayan M. (başvuranın annesi ve annesinin kocası), ölümlerine kadar ömür boyu mülkiyet haklarını saklı tutarak, servetlerini iki meşru çocuğu arasında paylaşmıştır. Bay M. 1981 yılında, Bayan M. ise 1994 yılında hayatını

kaybetmiştir. 1983 yılında, *Yüksek Mahkeme* başvuranın, Bayan M.'nin "gayri meşru" çocuğu olduğunu beyan etmiştir. 1998 yılında başvuran, annesinin mirasından payını talep edebilmek için çocukların miras paylarında azaltılmaya gidilmesi için, iki meşru çocuğa Yüksek Mahkeme nezdinde dava açmıştır. O zaman, 3 Ocak 1972 tarihli yasa, zina üzerine doğan çocuğun anne veya babasının mirasından, meşru çocuğun payının yarısı kadar pay talep edebileceğini öngörmüştür. Mahkeme, 2000 yılında *Mazurek / Fransa* davasında Fransa aleyhine karar verdikten sonra, Fransa, mevzuatını değiştiren ve zina üzerine doğan çocuğa, meşru çocuklarla aynı miras haklarını sağlayan 3 Aralık 2001 tarihli kanunu yürürlüğe sokmuştur. Yüksek Mahkeme, Eylül 2004 tarihli bir kararında, başvuranın açtığı davanın kabul edilebilir olduğunu ve taleplerinin esas bakımından onaylandığını bildirmiştir. Meşru çocukları tarafından yapılan itirazın ardından, temyiz mahkemesi, alt mahkemenin kararını iptal etmiştir. Başvuran itiraz etmiş ancak hukuki açıdan başarısız olmuştur.

Mahkeme'nin bir dairesi 21 Temmuz 2011 tarihli bir kararında, iki oya karşılık beş oy olarak, iç hukuk mahkemelerinin 1972 ve 2001 tarihli yasaların geçici hükümlerini uygularken, Bay ve Bayan M.'nin meşru çocuklarının süregelen haklarını ve başvuranın maddi menfaatlerini ortak noktada buluşturmuş olması sebebiyle, 1 no'lu Protokol'ün 1.maddesi ile beraber ele alındığında Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlal edilmediğine karar vermiştir.

Hukuki Değerlendirme – 1 no'lu protokolle bağlantılı olarak Sözleşme'nin 14. maddesi

• 14. maddenin uygulanabilirliği –
Başvuranın, meşru çocuklar arasında yapılan ve annesi tarafından imzalanan miras paylaşımında azaltma talebinin reddedilmesi, tamamen başvuranın "zina üzerine doğan" bir çocuk konumunda olmasından kaynaklanmaktadır. Ayrımcı gerekçe olmasaydı, iç hukuk kanunu uyarınca, başvuranın, söz konusu servete ilişkin uygulanabilir bir hakkı olabilirdi. Hayattayken yapılan hibe, mülkiyetin devredilmesinde derhal geçerli olurken, hibe edenin ölümüne kadar (mevcut davada 1994 yılı) bir miras paylaşımı olmamıştır. 1994 yılına kadar, başvuranın soyu saptanmıştır. Başvuranın maddi menfaatleri, 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi ve aynı madde tarafından korunan, mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesi hakkı

kapsamına girmiştir. Bu, Sözleşme'nin 14. maddesini uygulanabilir kılmak için yeterlidir.

• *Esas* – Başvuran, mahfuz payından mahrum bırakılmış ve annesinin mirasına ilişkin olarak meşru çocukların durumundan tamamen farklı bir konuma konmuştur. Muameledeki bu farklılık, bu tarihten önceki paylaşımlara izin vermeyen 4 Aralık 2001 tarihinden önce veraset davası açan, "zina üzerine doğan" çocuklara yeni miras hakları için başvuruyu kısıtlayan, 2001 yasasından kaynaklanmıştır. Yargıtay, ilgili geçici hükmü yorumlarken, miras paylaşım davasının, başvuranın annesinin hayatını kaybettiği 1994 yılında gerçekleştiğini ve bu hususta uygulanan yerleşik içtihatlar doğrultusunda, kişilerarası paylaşım açısından, bağışlayıcının ölümünün hem veraset hem de paylaşım davalarının açılmasına yol açtığı kanaatine varmıştır. Kişiler arası paylaşımından çıkarılan veya sözleşme imzalandığında gebe kalınmamış meşru bir çocuğun, mahfuz payını veya miras payını alması engellenemez. Bu nedenle, başvuranın maruz kaldığı muamele farklılığının tek gerekçesinin, evlilik dışı doğmuş olduğu gerçeği tartışılmaz.

Fransa Devleti, *Mazurek* kararının ardından, "zina üzerine doğan" çocuklara ilişkin ayrımcılık yapan maddeleri feshederek, miras kanunu maddelerini değiştirmiştir. Ancak, Hükümet, üçüncü taraflar –mevcut davada diğer mirasçılar– tarafından kazanılmış hakların zayıflatılmasının mümkün olmadığını ve bu durumun, 2001 yasasının bu tarihe kadar açılan davalarda paylaşımına olanak vermemesini ve yasanın çıkış tarihinden önce açılan davalarda, geçmişi kapsama etkisini sınırlandırmasını haklı çıkardığını belirtmiştir. Bu yüzden geçici hükümler, mirasın daha önceden bölündüğü durumlarda, hak sahipleri tarafından elde edilen hakları güvence altına alarak, huzurlu aile ilişkilerini korumak için çıkarılmıştır.

Azaltma için yasal olarak dava açılmasına tabi olarak, başvuranın üvey erkek kardeşi ve üvey kız kardeşi, annelerinin mirasının 1994 yılında hayatını kaybetmesinden ötürü onlara geçmesinden dolayı elde ettikleri, 1970 tarihli kişilerarası paylaşımına dayanan mülkiyet haklarını elde etmiştir. Bu bağlamda, mevcut dava, mirasın henüz hak sahiplerine miras kalmadığı *Mazurek* davasından ayırt edilebilirdir. Ancak, "ölmüş kişi ve ailelerinin 'meşru beklentilerinin' gözetilmesi,

evlilik üzerine ve evlilik dışı doğan çocuklar arasında eşit muamele yapılması gerekliliğinden daha sonra gelmelidir. Bu bağlamda, başvuranın üvey erkek ve kız kardeşi, haklarına itiraz edilme olasılığının bulunduğunu bilmekteydi veya bilmesi gerekirdi. 1994 yılında anneleri hayatını kaybettiğinde, kişiler arası paylaşımında azaltmaya yönelik dava açmak için yasal olarak belirlenmiş beş yıllık bir süre bulunmaktaydı. Üvey erkek kardeşlerinin mirastaki payını talep etmesi için 1999 yılına kadar zamanı vardı ve böyle bir dava, bunun gibi bir paylaşımı değil ama neslin her bir ferdinin sahip olduğu hakların kapsamının yerindeliğini sorgulayabilirdi. Ayrıca, başvuranın 1998 yılında azaltma için açtığı dava, doğum sebebiyle miras haklarındaki eşitsizliğin Sözleşme'ye aykırı olduğu bildirilen *Mazurek* davasında karar verildiği ve yasadaki bulunan ilkeler ile Fransa hukukunu birleştirerek hükmü icra eden 2001 yasasının çıkarıldığı tarihte, ulusal mahkemeler nezdinde derdest bulunmaktaydı. Son olarak, 1983 tarihli bir kararla annelerinin "gayri meşru" çocuğu olarak tanındığı için, başvuran, varlığı üvey kardeşleri tarafından bilinmeyen bir çocuk değildir. Bu, mirasın kalıp kalmadığı hususunda haklı olarak şüphe uyandırmak için yeterlidir. Bu noktada, Avrupa içtihadının ve ulusal yasal reformların, evlilik dışı doğan çocukların miras haklarına ilişkin tüm ayrımcılıkların kaldırılması yönünde açıkça eğilim gösterdiği mevcut davanın belirli koşulları altında, başvuran tarafından 1998 yılında iç hukuk mahkemeleri nezdinde açılan ve 2007 yılında reddedilen dava, muamele farklılığının orantılılığını incelemede önemli bir etkidir. Davanın 2001 yılında hala derdest olması gerçeği, Bayan M.'nin diğer mirasçılarının, miras üzerinde karşı konulamayan hakları olduğunu kabul ettirmeyi başarabilecekleri beklentisini güçlendirmiştir. Sonuç olarak, başvuranın üvey erkek ve kız kardeşinin miras haklarını korumanın meşru amacı, başvuranın, annesinin mirasından hak talep etmesine ağır basacak kadar önemli değildir. Ayrıca, ulusal yetkililerin nazarında bile, kişilerarası paylaşımın hak sahipleri olan mirasçıların beklentileri, tüm durumlarda korunamamıştır. Kişilerarası paylaşımında azaltma için aynı dava aynı zamanda, daha sonra doğan veya paylaşımından kasten hariç tutulan başka bir meşru çocuk tarafından açılıyorsa, kabul edilemez olarak beyan edilmezdi. Bundan dolayı, kullanılan araçlar ile gerçekleştirilmeye çalışılan meşru amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmamaktadır. Bu yüzden, başvuranın maruz kaldığı muamele farklılığına ilişkin tarafsız ve makul herhangi bir

gereçlendirme bulunmamıştır.

Bu sonuç, devletlerin, Sözleşme'nin 46 § 1 maddesi uyarınca yükümlülükleriyle uyuşan yeni bir yasama reformunu kabul ettikleri, geçici hükümler çıkarma haklarının yerindeliğini sorgulamamıştır. Ancak, Mahkeme kararlarının esasen açıklayıcı yapısı, ihlalin sonuçlarını gidermek için hangi yolu seçeceğini devlete bırakırken, aynı zamanda, genel tedbirlerin uygulanması, ilgili devletin, Mahkeme kararında bulunan benzer ihlallerin gelecekte dikkatle önlenmesini gerekli kılmıştır. Bu, iç hukuk mahkemelerine, anayasal düzenlerine uygun olarak ve yasal belirlilik ilkesi göz önünde bulundurulurken, Mahkeme tarafından yorumlandığı gibi, Sözleşme standartlarının tam olarak karşılanmasından emin olma yükümlülüğünü yüklemiştir. Ancak mevcut davada böyle yapılmamıştır.

41. madde: bu maddeye ilişkin haklar saklıdır.

İkametgâh yeri nedeniyle askeri ihtiyat personeline yapılan ödemeye ilişkin ayrımcılık yapıldığı iddiası: *dava Büyük Daire'ye sevk edilmiştir*

Vučković ve Diğerleri/. Sırbistan-17153/11
ve diğerleri
Karar 28.8.2012 [İkinci Daire]

Başvuranlar, Nato'nun Sırbistan'da gerçekleştirdiği müdahale nedeniyle, Yugoslavya Ordusu tarafından görevlendirilen ihtiyat personelleridir. Başvuranlar, 1999 yılının Mart ve Haziran ayları arasında askeri görevde bulunmuş ve bu nedenle yevmiye almaya hak kazanmıştır. Ancak terhisin ardından, Hükümet, yevmiye ödeme yükümlülüğünü yerine getirmeyi reddetmiştir. Hükümet, uzun süren müzakerelerden sonra, koşulları uyarınca ihtiyat personellerinin ödemeyi aylık taksitler halinde teminat altına aldığı, belirli "az gelişmiş" yerel yönetim bölgelerinde ikamet eden ihtiyat personelleriyle, 11 Ocak 2008 tarihinde anlaşmaya varmıştır. Anlaşma, başvuran gibi, o bölgelerde ikamet etmeyen ihtiyat personellerini kapsamamıştır. Başvuranlar, Avrupa Mahkemesi'ne yaptıkları başvurularında, ikametgâh nedeniyle ayrımcılığa uğradıklarını iddia etmiştir. Mahkeme'nin bir dairesi, bir oya karşı altı oy ile karar verdiği 28 Ağustos 2012 tarihli bir kararında, 1 no'lu Protokol'ün 1. Maddesi ile bağlantılı olarak Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlal edildiğini belirtmiştir. Mahkeme, başvuranların, yeterli maddi niteliğe

haiz haklarla ilgili şikâyetlerinin, 1 no'lu Protokol'ün 1. Maddesinin kapsamına girdiğini ve kayıtlı ikametgâhları nedeniyle başvurulara iddia edildiğine göre ayrımcılık yapıldığını vurgulamıştır. Bundan dolayı, 14. madde uygulanabilir. 11 Ocak 2007 tarihli anlaşmada ifade edilen ödemelerin, ihtiyacı olanlara ödenen sosyal yardım değil, yevmiye olduğu açıktır. Anlaşma, seçilmiş belirli bölgelerde ikamet eden ihtiyat personellerinin, maddi haklarının bir kısmının azar azar ödenmesini güvence altına alınmasını sağlamıştır. Anlaşıldığı kadarıyla bu bölgeler, “az gelişmişlik durumları” nedeniyle seçilmiştir. Bu durum, orada ikamet eden ihtiyat personellerinin yoksul olduğuna işaret etmiştir. Ancak, ilgili ihtiyat personellerinden, yoksul olduklarını kanıtlayan herhangi bir belge temin etmeleri istenmemiştir. Diğer taraftan, başvurular ve belirlenen bölgelerde ikamet etmeyen diğer ihtiyat personelleri, maddi gelirlerine bakılmaksızın anlaşmadan yararlanamamıştır. Bundan dolayı, devreye sokulan düzenlemeler keyfidir. Ayrıca muamele farklılığına ilişkin “tarafsız ve makul gerekçelendirme” yapılmamıştır.

Daire, aynı ayrımcılık iddiasını ileri süren 3.000'den fazla başvurunun, şu anda Mahkeme önünde derdest olduğunu belirtmiş ve Mahkeme'nin kararı kesinleştikten sonra altı ay içinde ayırım yapılmadan, tüm hakkı olanların yevmiyelerinin ödenmesini güvence altına almak için gerekli tüm tedbirleri alması yönünde Hükümet'e talimat vermiştir.

11 Şubat 2013 tarihinde, dava, hükümetin talebi üzerine, Büyük Daire'ye sevk edilmiştir.

- Dava, Büyük Daire'ye sevk edildiğinden ötürü, Daire'nin kararı kesinleşmeyecektir (bkz. Sözleşme'nin 44. maddesi).

35. madde

Madde 35 § 1

Altı aylık süre

Başvuru formu aslının, Yargılamaların Başlatılmasına İlişkin Uygulama Talimatı tarafından tanınan sekiz haftalık sürenin dışında teslim edilmesi: *kabul edilemez*

Abdulrahman / Hollanda – 6694/12
Karar 5.2.2013 [Üçüncü Daire]

Olaylar – Irak uyruklu başvuran, Hollandalı yetkililerin kendisine oturma izni vermeyi reddetmesinden şikâyetçi olmuştur. Başvuranın ilk oturma izni talebine ilişkin verilen kesin karar, başvurana 24 Nisan 2012 tarihinde, asliye mahkemesinin, başvuranın ikinci talebine ilişkin verdiği karar ise 5 Nisan 2012 tarihinde gönderilmiştir. Başvuranın temsilcisi, 5 Ekim 2012 tarihinde, Mahkeme Yazı İşleri Müdürlüğü'ne başvuranın, Sözleşme'nin 8. maddesi uyarınca bir şikâyette bulunmak istediğini belirten bir faks göndermiştir. Yazı işleri müdürlüğü, 18 Ekim 2012 tarihinde, Mahkeme içtüzüğü'nün madde 47 § 5 ve Yargılamaların Başlatılmasına İlişkin Uygulama Talimatının 4. Maddesi uyarınca, başvuru formunun 13 Aralık 2012 tarihine kadar gönderilmesini aksi takdirde tamamlanmış başvuru formunun teslim tarihinin, başvurunun başlangıç tarihi olarak kabul edileceğini başvuranın temsilcisine bildirmiştir. Başvuranın temsilcisi, 13 Aralık 2012 tarihli bir mektup zarfının içinde, gereğince tamamlanmış ve aynı tarihte imzalanmış başvuru formunun aslını, başvuran ve temsilcisi tarafından gereğince imzalanmış yetki belgesinin aslını ve delillerin bir kopyasını teslim etmiştir. Zarfa, 14 Aralık 2012 tarihinde, posta damgası basılmıştır.

Hukuki Değerlendirme – Madde 35 § 1: Başvuru formunun aslını içeren zarfa posta damgasının basıldığı tarih, başvurunun başlangıç tarihi olarak kabul edilmelidir. Başvurunun Mahkeme'ye teslim edilmesi için tanınan altı aylık süre, başvuranın ilk oturma izni talebi için 25 Nisan 2012 tarihinde, ikinci talebi için ise 6 Nisan 2012 tarihinde başladığı için, başvuru, tanınan süre dışında teslim edilmiştir.

Karar: Kabul edilemez (tanınan süre dışında)

(Ayrıca bkz. *Kemevuko / Hollanda* (karar), no. 65938 / 09, 1 Haziran 2010, 131 sayılı Bilgi Notu)

Bilinmeyen bir vekil kişi tarafından imzalanan başvuru formunun ibrazı: *kabul edilemez*

Ngendakumana / Hollanda – 16380/11
Karar 5.2.2013 [Üçüncü Daire]

Olaylar – Burundi uyruklu başvuran, Hollandalı yetkililerin, kendisine sığınma hakkı vermemesinden şikâyetçi olmuştur. Kesinleşmiş

iç hukuk kararı, 24 Ağustos 2010 tarihinde başvurana gönderilmiştir. 23 Şubat 2011 tarihinde başvuranın avukatı, Mahkeme'ye kimliği saptanamayan bir kişi tarafından "i.o." (in opdracht, yani "vekaleten") olarak imzalanmış başvuru formunu göndermiştir. Mahkeme, 14 Mart 2011 tarihinde, tamamlanmış başvuru formu ve ilgili tüm belgeleri 9 Mayıs 2011 tarihine kadar Mahkeme'ye göndermesi ve o tarihe kadar göndermemesi durumunda, tamamlanmış başvuru formu teslim tarihinin, başvurunun başlangıç tarihi olarak kabul edileceği hususunda başvurunu bilgilendirmiştir. Başvuranın avukatı, 10 Mayıs 2011 tarihinde faks ile ve 24 Mayıs 2011 tarihinde posta ile vekalet belgesinin aslını teslim etmiştir. Daha sonra, Yazı İşleri Müdürlüğü, 23 Şubat 2011 tarihinde teslim aldıkları başvuru formunun, temsilci tarafından değil üçüncü bir kişi tarafından imzalandığını belirtmiş ve bunun resmi başvuru formu olarak kabul edilip edilemeyeceğini sormuştur. Başvuranın avukatı 12 Ağustos 2011 tarihinde, kendi imzaladığı tamamlanmış bir başvuru formunu göndermiştir. Beraberinde gönderdiği mektup, 23 Şubat 2011 tarihinde Mahkeme'ye teslim edilen başvuru formunun neden başvuranın temsilcisi tarafından imzalanmadığı veya gecikme hususunda herhangi bir açıklama içermemiştir.

Hukuki Değerlendirme – Madde 35 § 1: Mahkeme içtüzüğü'nün 45 § 1 maddesi uyarınca, başvuru, başvuran veya başvuranın temsilcisi tarafından imzalanmalıdır. Bundan dolayı, bir başvuru formu –47 § 1 maddesi gereğince tüm gerekli bilgi ve belgeleri içerse bile- sadece başvuran veya başvuranın temsilcisi tarafından imzalandığı tarihte yasal olarak uygulamaya konmuş gibi kabul edilebilir. Sonuç olarak, 23 Şubat 2011 tarihinde teslim edilen başvuru formu, geçerli bir başvuru olarak değil sadece altı aylık sürenin işleyişini kesen, Mahkeme'ye yapılmış tanıtıcı bir ibraz olarak kabul edilebilir. Başvuranın avukatı tarafından imzalanan başvuru formu 12 Ağustos 2011 tarihine kadar – kabul edilebilir süre sınırı- teslim edilmediği için, başvuru tanınan sürenin dışında sunulmuştur.

Sonuç: kabul edilemez (tanınan süre dışında)

BÜYÜK DAİRE'YE SEVK ETME

Madde 43 §2

Aşağıdaki davalar, Sözleşme'nin 43 § 2 maddesi uyarınca Büyük Daire'ye sevk edilmiştir:

Vučković ve Diğerleri / Srbistan – 17153/11 ve Diğerleri Karar 28.8.2012
(Bkz. yukarıda 14. madde, sayfa 15)

MAHKEME HABERLERİ

Twitter

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) basın bültenlerine, artık Twitter üzerinden erişilebilir. AİHM'nin oturum ve kararlarıyla ilgili son gelişmelerden haberdar olmak için, Twitter kullanıcıları, Mahkeme'nin takipçisi olabilir <@ECHR_Press>. Mahkeme'nin Twitter hesabı, Avrupa Konseyi'nin hesabını <@coe> bütünleyicidir.

MAHKEME'NİN YAKIN ZAMANDA ÇIKMIŞ YAYINLARI

İçtihadla ilişkin kılavuz

Mahkeme, belirli Sözleşme maddelerine ilişkin içtihatlar üzerine yeni serinin parçası olarak, Sözleşme'nin 4. maddesi (kölelik ve zorla çalıştırma yasağı) ile ilgili bir kılavuz yayınlamıştır. 5. madde üzerine hazırlanan bir kılavuz da hazırdır. Kılavuzlar, Mahkeme'nin internet sitesinden indirilebilir (www.echr.coe.int – Case-law – Guide on case-law).

Türkçe Bilgi Notları

Mahkeme, Eylül 2010 tarihinden itibaren, içeriğine göre düzenlenmiş birçok konuya ilişkin içtihatlarının genel bakışını açıklayan kırk kadar bilgi notunu sitesinde yayınlamıştır. Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı'nın yardımıyla, bazı bilgi notları Türkçeye çevrilmiştir. Mahkeme'nin internet sitesinden indirilebilir (www.echr.coe.int- Press – Information sheets-Factsheets).